

aangemeld, meende hij, dat dan maar een hooger salaris had moeten worden uitgelooft. Dit was, gelijk bleek, reeds tweemaal geschied, zonder gevolg. Collega WOLTERING had dan gewenscht, dat het een derde maal was gedaan, vooral nu het een „katholieke vacature” gold. Niet ten onrechte werd door een der regenten van het gesticht opgemerkt, dat, als de raad de zienswijze van den heer WOLTERING zou volgen, men een volgenden keer noch katholieke, noch protestantsche sollicitanten zou krijgen. De voorgedragene werd benoemd met algemeene stemmen; één stem was blanco uitgebracht. Het gesticht heeft wel zijn eigen fondsen, maar staat onder toezicht van het college voor de algemeene armen, en de gemeenteraad, gelijk reeds werd gezegd, benoemt het personeel. Het is geen gewoon verschijnsel, dat een Nederlandsch staatsambtenaar in zijn hoedanigheid van lid van den raad eener stad met gemengde bevolking toont, zoo weinig doordrongen te zijn van den geest van Art. 5 der Grondwet. In het Noorden des lands zouden zich dezelfde verhoudingen kunnen voordoen, als een katholiek arts ter benoeming werd voorgedragen, maar het schijnt niet wenschelijk, dat dan soortgelijke overwegingen worden geuit. Ons land is immers niet slecht gevaren bij volkomen onpartijdigheid op dit gebied.

EEN NIEUWE SPECIALITEIT. — In *The New-York Medical Journal* is een nieuwe rubriek geopend, de haemadenologie, waarmede wordt bedoeld de kennis van de werking der „bloedklieren”, of zooals wij het noemen „klieren met inwendige afscheiding”. De behandeling van het onderwerp is opgedragen aan CHARLES E. DE M. SAJOUS te Philadelphia, en de redactie begroet in een hoofdartikeltje de „nieuwe specialiteit” als waardig om onder haar zusteren plaats te nemen. Blijft het bij een afzonderlijke behandeling door daartoe geroepen geleerden, dan zal niemand wat tegen de nieuwe verdeling van den arbeid hebben. Maar gaat het publiek, zooals nu al met de „stofwisseling” gebeurt, de diagnose maken, dat het aan de haemadenologie schort, en dan op eigen gelegenheid den haemadenoloog opzoeken, dan zal de geneeskunst geen genoegen beleven van haar jongste kind.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE POSITIE VAN DE GEMOBILISEERDE ARTSEN.

Doel van dit schrijven is in breeder kring bekend te maken, hoe de positie van den gemobiliseerden arts tegenwoordig in het leger is, wat er van hem verlangd wordt en wat hij presteert. Nu ons leger op oorlogsterkte gebracht is, zijn er 2 artsen ingedeeld bij elk bataljon, dat is voor iedere 500 man 1 arts. Sedert het begin der mobilisatie is de gezondheidstoestand van den troep steeds uitstekend geweest, hetgeen ook niet anders te verwachten is bij menschen in de kracht van hun leven, die goed gevoed worden, van wie weinig arbeid wordt gevorderd en die bovendien van te voren zijn goedgekeurd. Het gevolg is dan ook, dat onze werkzaamheden uiterst gering zijn. Zij bestaan n.l. in het houden van het ziekenrapport 's morgens vóór den dienst gedurende hoogstens 3 kwartier. Hierna is onze dagtaak afgelopen. Het overige van den dag is er niets, volstrekt niets meer te doen. Verder nog eens, hoogstens 2 maal per week, uitrukken met den troep, hetgeen een aangename wandeling of rijtoer mag zijn, van geneeskundig standpunt toch van minder belang is. Zoo is de toestand bij het 9de regiment infanterie en zoo zal hij ook wel ongeveer bij de andere regimenten zijn.

Als wij nu nagaan het zeer geringe nut, dat het legerbestuur van ons heeft, verder het feit beschouwen, dat, terwijl wij onzen tijd hier in ledigheid zoek brengen, de gevestigde collega's onder ons hun practijken dikwijls zien verlopen, dan vragen wij ons toch af: hoe lang moet deze onhoudbare toestand nog duren? Telkens hoort men

in dezen tijd, dat er personen en groepen van personen zijn, die voorloopige vrijstelling van dienst ontvangen, omdat deze vrijstelling in het algemeen belang wordt geacht. Is het dan van belang voor het land, dat bijv. postkommiezen de voorloopige vrijstelling ontvangen en wij, artsen, niet? Heeft het land dan geen bijzonder belang bij een voldoende voorziening in de geneeskundige practijk? Dat er een noodtoestand heerscht, wordt wel het duidelijkst bewezen door den oproep van den minister van binnenlandsche zaken voor artsen, om op het platteland waar te nemen. Gevallen als onlangs gebeurd te Sassenheim zouden er wel meer te vermelden zijn.

Alle gemobiliseerde collega's, niemand twijfelt er aan, zullen met liefde hun beste krachten geven, als eens het ergste mocht gebeuren, doch het leiden van een zoo nutteloos leven als van een gemobiliseerd arts in de tegenwoordige omstandigheden, moet moedeloosheid wekken. Men zegge niet: wanneer wij u artsen voor het meerendeel naar huis sturen, waarom dan geen andere groepen van burgers, die ook noode gemist worden; onze soldaten presteeren het meeste door hun tegenwoordigheid, door hun gemobiliseerd zijn; van ons, non-combattanten wordt alleen gevraagd den geneeskundigen dienst bij het leger te verzorgen en hiervoor zijn nu zeker $\frac{3}{4}$ onzer ruimschoots voldoende.

Ten slotte een vraag. Zou het niet liggen op den weg van ons hoofdbestuur, deze zaak eens ter hand te nemen, zoowel door bespreking met den minister als bijv. door het houden van een enquête onder de betrokken collega's? Het is toch niet alleen in het belang der betrokken artsen, doch in dat van het geheele volk, dat het zijn artsen terugkrijgt, die hun tijd nu zoek brengen in een positie, waarin zij voor verreweg het grootste aantal geheel overbodig zijn.

Voor sympathiebetuigingen van gemobiliseerde collega's houden wij ons ten slotte ten zeerste aanbevolen. Wanneer onze gerechtvaardigde wenschen daarheen gericht worden, waar zij hooren, dan, wij zijn er zeker van, zal er aan voldaan worden.

De reserve-officieren van gezondheid bij het 9de regiment infanterie.

Oisterwijk,
6 Maart 1915.

S. DE WALLE
W. L. PEL.

Alle groepen van landskinderen lijden onder den huidige toestand. Ook de artsen, in veelerlei opzicht. Dat is onvermijdelijk. Dat sommige personen, als kommiezen der posterijen, vrijstellingen erlangen, schijnt ons geen argument, waarom ook de dokters datzelfde zouden mogen eischen. Gegeven, dat het algemeen belang evenzeer verlangt, dat zooveel mogelijk gemobiliseerde dokters weer in de practijk terugkomen, als dat de dienst der posterijen zooveel mogelijk geregeld blijve verlopen, blijft het verschillend belang, dat het leger heeft bij het aanwezig zijn of missen van enkele geweerdragers meer of minder, en bij het bij de hand hebben of niet van den geneeskundigen dienst, op volle kracht. Het eerste schijnt redelijkerwijze van minder beteekenis dan het tweede. Barst morgen plotseling een conflict uit, dan staan wij misschien, eer wij het goed weten, ergens aan de grens met ettelijke honderden, zoo niet duizenden, gewonden. Dat bij dit mogelijke vooruitzicht het legerbestuur wel eenige soldaten, maar geen enkelen officier van gezondheid wil missen, lijkt ons volkomen verklaarbaar. Bovendien wordt de zaak voor de artsen er niet eenvoudiger op, dat, naast het algemeen belang, ook hun persoonlijk eigenbelang meespreekt. Het persoonlijk belang moet hier zooveel als kan buiten blijven, want waar trekt men anders de grens?

Redactie.

STEUN AAN BELGISCHE COLLEGAE.

Van een paar zijden, vanwaar bijdragen voor ons hulpfonds inkwamen, werd onzen penningmeester de vraag gesteld, of wij niet eens gedetailleerde opgave kunnen doen in dit *Tijdschrift* van onze uitgaven. Om verschillende redenen is dit vooral snog